

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка в туризмі та готельно-ресторанній справі

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Освітня програма	<u>«Туризмознавство»</u>
Спеціальність	<u>242 «Туризм і рекреація»</u>
Галузь знань	<u>24 «Сфера обслуговування»</u>

Затверджено на засіданні кафедри
туризмознавства і краєзнавства
Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка в туризмі та готельно-ресторанній справі
Викладач (-і)	Орлова Віра Василівна, к.е.н., доцент, доцентка кафедри туризмознавства і краєзнавства
Контактний телефон викладача	+380994464144
E-mail викладача	vira.orlova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/a91a87c184d7033708f7
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Економіка в туризмі та готельно-ресторанній справі» є вибірковою дисципліною. В курсі представлено теоретичні та методологічні основи формування та використання ресурсного потенціалу підприємств туризму та готельно-ресторанного сервісу, здійснення аналізу та прогнозування результативності та ефективності їх діяльності, а також нормативно-законодавча база, яка регламентує діяльність підприємств туризму та готельно-ресторанного сервісу.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу: формування у студентів теоретичних знань з особливостей економічних відносин та економічного механізму функціонування підприємства туризм, сучасного економічного мислення, розуміння комплексу проблем господарювання в туризмі, а також набуття вмінь і навичок економічної діяльності Цілі курсу: набуття студентами знань з питань: розробки базових стратегій розвитку діяльності туристичних підприємств, формування ресурсного потенціалу туристичних підприємств і пошуків шляхів підвищення ефективності його використання, обґрунтування планів реалізації туристичного продукту, формування доходу та прибутку туристичного підприємства, ведення інвестиційної діяльності та бізнес-планування на туристичних підприємствах. Завданнями даного курсу є: - ознайомлення з основними тенденціями розвитку туристичного бізнесу; - виділення особливостей елементів ресурсного потенціалу туристичних підприємств; - опанування спеціальних методів аналізу та планування основних і оборотних фондів підприємств туристичного бізнесу. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: • принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її економічної підсистеми; • основні поняття економіки туристичних підприємств; • економічний механізм функціонування підприємств туризму в умовах ринкової економіки; • систему взаємозв'язків результатів господарської діяльності підприємств туризму; • методи аналізу та планування показників розвитку підприємств туризму.	

вміти:

- аналізувати виробничу діяльність та зовнішнє середовище функціонуючого туристичного підприємства,
- сутність та наслідки мікроекономічних процесів, поведінки окремих господарюючих суб'єктів, їх інноваційної спрямованості;
- працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу;
- управляти ресурсним потенціалом туристичного підприємства;
- управляти обсягами діяльності туристичного підприємства;
- управляти фінансовими результатами туристичного підприємства;
- планувати потреби в трудових ресурсах на туристичних підприємствах
- застосовувати методи розрахунку важливих показників господарської діяльності з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування туристичного підприємства;
- розробляти та обґрунтовувати ефективну інвестиційну діяльність туристичного підприємства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Складові професійної компетентності:

- здатність з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати й узагальнювати зовнішню і внутрішню управлінську інформацію для здійснення планування,
- організування, мотивування працівників та контролю за діяльністю підлеглих в підрозділах туристичних підприємств;
- здатність ефективно використовувати інструментарій і технології сучасного менеджменту в управлінні туристичними підприємствами;
- здатність економічно обґрунтовувати управлінські рішення;
- здатність ефективно проводити туристичну діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі туристичної сфери.

Результати навчання:

- Знати основні напрямки розвитку економіки готельного господарства;
- Знати аналіз фінансового стану підприємства.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	242 «Туризм і рекреація»	1	Вибірковий (цикл загальної підготовки)

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Планування діяльності підприємств туризму	2	2	5

та господарств готельно-ресторанного бізнесу			
Тема 2. Організація бізнес-планування та специфіка його реалізації на підприємствах туристичного бізнесу	2	2	5
Тема 3. Структура бізнес-плану стратегічного розвитку підприємства туризму	2	2	6
Тема 4. Інвестиційна політика підприємства туризму	0	2	6
Тема 5. Управління інвестиційною діяльністю та бізнес-планування на підприємствах туристичної сфери	0	2	6
Тема 6. Бренд як елемент вартісно-орієнтованого управління підприємством	2	2	8
Тема 7. Економічні основи функціонування підприємств туризму на ринку туристичних послуг.	2	2	8
Тема 8. Управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної сфери	0	2	8
Тема 9. Управління ризиком у підприємницькій діяльності та шляхи запобігання банкрутству туристичних підприємств	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Форми контролю знань студентів: • поточний; • підсумковий семестровий (підсумкова контрольна робота). Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами,

	виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 40%). Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі письмової контрольної роботи. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу. Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 30 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає 3 блоки завдань за тематикою курсу. Студенти денної форми навчання завершують її виконання і здають на 9-му занятті практичного курсу. Студенти заочної форми – за 10 днів до початку сесії. Робота виконується у електронному вигляді.
Практичні заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf).
Відвідування занять	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: Є можливість отримати додаткові бали, пройшовши онлайн-курс «Стратегічне маркетингове управління бізнес-і соціальними проектами» на ВУМ online (https://vumonline.ua/) та/або онлайн-курс «СМС – Система Менеджменту Ситуацій», «Соціальне підприємництво» на Prometheus (https://prometheus.org.ua/), та/або «Подолати кризу. Економічні виклики сучасності», «На варті інтересів бізнесу» на Зрозуміло! (https://courses.zrozumilo.in.ua/).

Також є можливість проходити онлайн-курси на платформі Coursera, які мають узгоджуватися попередньо з викладачем.

8. Рекомендована література

1. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua>.
4. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Економіка туризму : підручник / В. Ю. Світлична, С. А. Александрова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. – 167 с.
6. Стратегія розвитку туризму і курортів до 2026 року.
URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249826501>.
7. Грибова Д.В. Розвиток туристичного бізнесу в Україні: теорія, методологія, практика: монографія Мелітополь. Люкс., 2020. – 384с.
8. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні : монографія / Н. А. Дехтяр. – Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. – 470 с.
9. Панченко Ю.В., Лугінін О.С., Фомішин С.В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: посібник. Херсон, 2019. 342 с.
10. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: підручн. Київ: центр навчальн. літер., 2019. 248 с.

Орлова В.В., доцентка кафедри туризмознавства і краєзнавства